

Pojęcie i rodzaje konfliktów zbrojnych

praca z bezpieczeństwa międzynarodowego

Konflikt (z łaciny conflictus – zderzenie) to niezgodność, sprzeczność interesów, poglądów, spór, zatarg. [Popularna Encyklopedia Powszechna, 1999]

Konflikt oznacza spór dwóch lub więcej członków albo grup, wynikający z konieczności dzielenia się ograniczonymi zasobami, zajmowania odmiennej pozycji, różnych celów, wartości lub spostrzeżeń. Członkowie czy działy organizacji w trakcie sporu dążą do tego, by ich sprawa lub punkt widzenia przeważały nad sprawą lub punktem widzenia innych. [Stoner J. A. F., 1992]

Definicja ta jest ogólna. Nie określa bowiem nasilenia sporu, tego jak poszczególne strony chcą wygrać, jak kieruje się konfliktem, ani jaki jest jego wynik. W każdym przypadku od tych czynników zależy, czy konflikt jest funkcjonalny (czyli konstruktywny) czy dysfunkcyjny dla organizacji i w jakim stopniu. Jedną z wielu trudności semantycznych związanych z konfliktem w organizacji jest rozróżnienie między konfliktem i współzawodnictwem. Możemy rozpoznać te pojęcia według tego, czy jedna strona może przeszkodzić drugiej w osiągnięciu jej celów. [Purgat A., Białecka B., 2000]

W naukach społecznych – walka ludzi reprezentujących odmienne wartości (moralne, ideologiczne, religijne), walka o władzę bądź dostęp do ograniczonych dóbr (materialnych, surowcowych). Celem stron uczestniczących w konflikcie jest nie tylko osiągnięcie pożądanego wartości, ale także zneutralizowanie, ograniczenie lub wyeliminowanie przeciwnika. [Smolski R., Smolski M., Stadtmüller E. H., 1999]

Konflikt jest procesem, w którym jednostka tudzież grupa dąży do osiągnięcia własnych celów (zaspokojenia potrzeb, realizacji interesów) przez wyeliminowanie, podporządkowanie sobie bądź zniszczenie jednostki lub grupy dążącej do celów podobnych lub identycznych. Występująca sprzeczność interesów powoduje walkę, jakieś starcie przeciwstawnych sił; jedna z grup zwycięża bądź następuje kompromis, zgoda i wtedy konflikt ustaje.

Konflikt – w przeciwieństwie do różnicy zdań – charakteryzuje się tym, że jego uczestnicy są nieprzejednani, niezdolni do innego punktu widzenia, argumentują niezrozumiale, a w porównaniu ze znaczeniem sprawy angażują się nadzwyczaj emocjonalnie i ostro reagują. Korzenie konfliktu tkwią w sferze uczuciowej. Emocje związane ze sprawą będącą przedmiotem sporu stają się z biegiem czasu dominujące; uniemożliwiają one racjonalne myślenie i nabierają tak ważnego znaczenia, że ich usunięcie spowodowałoby zachwianie całego systemu wartości. [Penc J., 1997]

Konflikt znaczeniu najszerszym – wszelkie zderzenie sprzecznych dążeń zbiorowych lub indywidualnych, prowadzące bądź do jakiegoś ich uzgodnienia, bądź do ograniczenia lub unicestwienia jednego z nich; konflikt społeczny, stosunek między grupami społ. (lub ich częściami) powstający wówczas, gdy interesy ich są sprzeczne lub gdy członkowie tych grup są przekonani o istnieniu takiej sprzeczności między nimi oraz o tym, że zaspokojenie aspiracji jednej grupy może się odbywać jedynie kosztem drugiej. Stronami konfliktu bywają wszelkie grupy społeczne, poczynając od małych, a kończąc na wielkich, jak klasy, grupy etniczne, grupy religijne, narody i państwa. W socjologii zwracano zwykle najwięcej uwagi na konflikty między klasami, pracodawcami i pracownikami, rządzącymi i rządzonymi, grupami etnicznymi, a także na konflikty religijne. Konflikty przybierają różne, bardziej lub mniej gwałtowne formy (np. strajki, rozruchy, rewolucje, wojny) i różne są drogi ich rozwiązywania; przebiegają też na różnych

płaszczyznach: ekonomicznej, politycznej, kulturalnej itd. Zdaniem niektórych teoretyków (tzw. teoria konfliktu) konflikt gra w życiu społecznym ogromną rolę, jest czynnikiem zarówno zmian społecznych, jak i wewnętrznych jedności grup, które są weń zaangażowane. [Nowa encyklopedia powszechna PWN, 2004]

Konflikt do pewnych granic powinien być tolerowany. Cała rzecz w tym, aby kierownictwo panowało nad sytuacją konfliktową i sprowadzało rywalizujące grupy na płaszczyznę dobra organizacji jako całości.

Konflikt zwykle jest związany ze sprzecznością celów ludzi, grup i/lub organizacji bądź też z różnym rozumieniem celów. Konflikt pomiędzy ludźmi można zdefiniować jako „proces antagonizmu, który pojawia się gdy jedna osoba lub jednostka organizacji podważa osiągnięcia drugiej.” [Johns, 1992, str. 480]

Johns uważa, że w zależności od tego, jakie relacje łączą osoby, które znalazły się w konflikcie, mogą one dotyczyć różnych obszarów:

- podziału dóbr, zarówno materialnych jak i symbolicznych – wszystkie dobra, których jest mniej niż potrzeb, mogą stać się źródłem konfliktu;
- sprawowania kontroli – władza i kontrola nad innymi ludźmi to cenione wartości w większości organizacji, różnice przełożonych i podwładnych, co do stopnia lub obszarów kontroli mogą rodzić poważne konflikty;
- koordynacji działań – realizacja różnych celów wymaga współdziałania. Źródłem konfliktu w tej sytuacji może być pewien rodzaj uzależnienia i wspólna odpowiedzialność za sukcesy i porażki.

Konflikty mogą prowadzić do poszukiwania rozwiązań. Tak więc często są instrumentem organizacyjnej innowacji i zmiany. Z tego punktu widzenia zadaniem nie jest tłumienie lub rozwiązywanie wszelkich konfliktów, lecz pokierowanie nimi

tak, aby zminimalizować ich szkodliwe aspekty i maksymalizować pozytywne. Takie kierowanie może nawet stymulować konflikt, jeśli jego brak lub stłumienie może szkodzić skuteczności, twórczości czy innowacji w organizacji.

Konflikt zbrojny to wszelkie przejawy walki zbrojnej między państwami nawet wówczas, gdy wojna nie została wypowiedziana. Ze względu na konieczność ochrony ofiar działań wojennych obecnie w prawie międzynarodowym występuje tendencja do szerokiego stosowania prawa wojennego również w przypadku konfliktów zbrojnych.

Wojna jest jednoznaczna z zerwaniem między państwami stosunków pokojowych i przejście do stosunków wojennych, czyli rozpoczęciem walki zbrojnej i wrogich aktów skierowanych przez państwa wzajemnie przeciwko sobie. Istniejącą wówczas między tymi państwami sytuację określa się jako stan wojny. Natomiast walka zbrojna oznacza działania wojenne. Stan wojny nie zawsze jest równoznaczny z walką zbrojną i odwrotnie. Mogą bowiem toczyć się działania wojenne bez formalnego aktu wypowiedzenia wojny, lub może istnieć stan wojny, gdy nie toczy się już walka zbrojna.

Wojna to „zjawisko społeczno-polityczne polegające na gwałtownym i agresywnie przebiegającym konflikcie, podczas którego podmioty prawa międzynarodowego podejmują decyzję o walce zbrojnej”. [Popularna Encyklopedia Powszechna, 1999]

Podstawową konsekwencją wypowiedzenia wojny jest zmiana dotychczas obowiązujących między państwami stosunków pokojowych na stosunki wojenne. Między państwami wojującymi następuje zerwanie stosunków dyplomatycznych i konsularnych, a umowy międzynarodowe zawarte na czas pokoju bądź przestają obowiązywać, bądź ulegają zawieszeniu.

O wojnie można mówić z pewnością wtedy, kiedy przemoc zbrojna staje się główną metodą polityki, a siły zbrojne – rozstrzygającym jej instrumentem. W kryzysach zaś – jakkolwiek

wzrasta znaczenie przemocy jako metody – siły zbrojne bardziej asystują działaniom prowadzonym na niwie polityki, aniżeli rozstrzygają o osiągnięciu politycznych celów. [Balcerowicz B., 2002]

We współczesnym prawie wojennym cztery konwencje genewskie z 1949 r. zawierają postanowienia, które mają na celu jak największe rozszerzenie zakresu ich stosowania. Chodzi o to, by ich postanowienia przestrzegały nie tylko państwa, które podpisały konwencje, ale także i inne państwa biorące udział w wojnie. Konwencje genewskie obowiązują więc:

- w razie wypowiedzenia wojny lub powstania jakiegokolwiek innego zatargu zbrojnego między kontrahentami,
- we wszystkich przypadkach okupacji całości lub części terytorium jednej ze stron, nawet gdyby ta okupacja nie napotykała żadnego oporu zbrojnego,
- jeżeli jedno z państw biorących udział w konflikcie nie jest stroną konwencji, to i tak państwa będące jej stronami pozostaną związane jej postanowieniami w stosunkach wzajemnych,
- państwa te będą również związane postanowieniami konwencji wobec państwa nie będącego jej stroną, jeżeli przyjmie ono i będzie stosowało jej postanowienia.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.